

Network News

Newsletter Europejskiej Sieci Zapobiegania Ubóstwu EAPN
Nr 128, Październik-Grudzień 2008

Przygotowania do roku 2010 – Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem

Od redakcji

Rok 2010 będzie niezwykle ważny dla społecznych organizacji pozarządowych.

EAPN ma na rok 2010 dwa główne cele – zewnętrzny i wewnętrzny.

Celem zewnętrznym będzie stworzenie nowej i lepszej europejskiej strategii integracji społecznej. Najnowsze zobowiązanie głów państw i rządów musi obejmować jednocześnie cztery wymiary polityki: społeczny, ekonomiczny, zatrudnienia i ochrony środowiska, w celu osiągnięcia zrównoważonej polityki europejskiej. Głównym elementem tego procesu powinno być zakwestionowanie nieuregulowanego wolnego rynku. Siłą wiodącą strategii musi stać się współpraca, a nie konkurencja. Trwający kryzys ekonomiczny i finansowy ujawnił nader wyraźnie, do czego prowadzi konkurencja oparta na ekonomicznej i finansowej zachłanności.

Celem wewnętrznym jest zwiększenie zaangażowania osób doświadczonych ubóstwem. Nie mamy bezpośredniej władzy politycznej, ale przez lata EAPN udało się wytworzyć autorytet moralny. Osoby podejmujące decyzje wiedzą, że to, o czym mówimy, jest oparte na rzeczywistym kontakcie z osobami doświadczającymi ubóstwa. Powinniśmy zabezpieczyć i wzmocnić ten autorytet poprzez przyznanie osobom doświadczonym ubóstwem większej liczby miejsc w naszych organach, strukturach i na spotkaniach. Pracujemy nad tym, ale musimy stale wznagać nasze wysiłki.

Osiągnięcie tych celów będzie trudnym zadaniem, ale widziałem tak wiele energii i dynamizmu w krajowych sieciach EAPN oraz u naszej załogi, że mogę śmiało powiedzieć: to może się udać!

Ludo Horemans
Przewodniczący EAPN

Spis treści

Przygotowania do roku 2010 – Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem

- W jaki sposób przygotować NGO do Roku Walki z Ubóstwem?
 - Przygotowania do roku 2010 – niech to będzie nasz rok!
 - Co mogą zrobić państwa spoza UE?
 - EAPN w Irlandii – irlandzki okrągły stół rozpoczyna przygotowania do roku 2010
 - Mapa drogowa przygotowań do roku 2010
 - Jakie są plany Komisji Europejskiej? Wywiad z Antonią Carparelli
 - EAPN na Węgrzech: rok 2010 to szansa uzyskania politycznego zaangażowania
 - Dowiedz się więcej o roku 2010!
 - ILGA Europe o Europejskim Roku Równych Szans dla Wszystkich 2007
 - EDF o roku 2003: „nic o nas bez nas”
- Więści z Czech:
- Rozwój EAPN w Czechach
 - Czeska EAPN przewodzi przygotowaniom do Europejskiego Dnia Walki z Ubóstwem
 - Czescy Romowie nadal na marginesie społeczeństwa

W jaki sposób przygotować NGO do Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem

- Planować rozwiązania polityczne – Europejski Rok Walki z Ubóstwem ma pozostawić po sobie polityczne dziedzictwo na poziomie lokalnym, krajowym i Unii Europejskiej. Należy z wyprzedzeniem zdefiniować oczekiwania i zaplanować przymierze, zmierzające do ich promowania.
- Przygotowywać projekty i działania oraz zgłaszać je – nie wszystkie projekty będą kierowane do szerokiego grona odbiorców, dlatego warto jak najwcześniej proponować pomysły i zgłaszać je do przyszłego organu wdrażającego.
- Planować uczestnictwo osób doświadczonych ubóstwem – uczestnictwo to kluczowy aspekt Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem, ale należy zaplanować je z wyprzedzeniem.
- Zorganizować spotkanie z przyszłym organem wdrażającym (National Imprementation Body NIP) – Spotkanie z przyszłym NIB powinno umożliwić omówienie programu Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem oraz możliwych do podjęcia działań. W szczególności spotkanie takie powinno być okazją do zagwarantowania miejsca w dialogu interesariuszy.
- Zorganizować spotkanie z innymi organizacjami pozarządowymi – pozwoli to poznać ich plany, skoordynować przygotowania, omówić przebieg Roku oraz możliwe wspólne działania.
- Skontaktować się z mediami i innymi instytucjami w celu zasugerowania wspólnych działań lub akcji – akcje odbywające się w ramach Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem z pewnością nie będą ograniczały się do oficjalnego planu. Media, muzea, teatry czy szkoły mogą mieć zaplanowane własne akcje i działania związane z Rokiem.
- Skontaktować się z fundacjami – Również fundacje prawdopodobnie będą mogły zapewnić finansowe wsparcie Roku, ale należy skontaktować się z nimi jak najszybciej, aby mogły z wyprzedzeniem zaplanować swój budżet.

Przygotowania do roku 2010 – niech to będzie nasz rok!

Sukces roku 2010 będzie zależał od poziomu uczestnictwa i własności również poza kręgiem Unii Europejskiej.

Europejski Rok Walki z Ubóstwem 2010 będzie szczególnym rokiem dla EAPN, tym bardziej że jest on terminem, który wyznaczyła sobie Unia Europejska na „wywarcie zdecydowanego wpływu na zlikwidowanie problemu ubóstwa” a także 20. rocznicą powstania EAPN.

Kolejny „Europejski Rok...”

Rok 2010 nie będzie pierwszym europejskim rokiem poświęconym konkretnej sprawie. Świeże są wspomnienia poprzednich lat europejskich, jak na przykład rok 2003 – Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych, czy rok 2007 – Rok Równych Szans dla Wszystkich. Lata te miały na celu zwiększenie świadomości i wywołanie publicznej debaty, ale prowadziły także do wielkich zmian politycznych. W niektórych krajach wspomogły również rozwój samego społeczeństwa obywatelskiego.

Rok 2010 będzie tym bardziej wyjątkowy dla EAPN, że jego idea wyszła od naszej sieci, a sam rok wyznacza koniec okresu, który Unia Europejska przeznaczyła na „wywarcie zdecydowanego wpływu na zlikwidowanie problemu ubóstwa”.

EAPN dostrzega możliwość znużenia pomysłem „Unijnego Roku”, ale widzi rok 2010 jako możliwość wzmocnienia dialogu pomiędzy NGO i władzami publicznymi, szczególnie w krajach, w których dialog obywatelski nadal jest w fazie rozwoju. Rok 2010 może stać się punktem zaczepienia dla nowych, lepszych warunków, a także może stworzyć platformę promocji i lepszego zrozumienia realiów ubóstwa oraz dekonstrukcji rozpowszechnionych stereotypów. Mamy również nadzieję, że rok ten pozwoli Unii Europejskiej i państwom członkowskim krytycznie spojrzeć na postępy poczynione w dziedzinie zwalczania ubóstwa w ostatniej dekadzie oraz nada nowy impet walce z ubóstwem.

Cele i tematy

Zdaniem instytucji unijnych rok 2010 powinien skupiać się na czterech głównych celach:

Rozpoznanie praw – głównie rozpoznanie podstawowego prawa osób doświadczonych ubóstwa – prawa do godnego życia, promowanie dostępu do praw, zwalczanie stereotypów;

Wspólna odpowiedzialność i uczestnictwo – skupianie się głównie na promowaniu zaangażowania wszystkich głównych aktorów w walce z ubóstwem, łącznie z samymi osobami doświadczającymi ubóstwa;

Spójność – uświadamianie faktu, że zwalczanie ubóstwa, integracja społeczna i sprawiedliwy podział dóbr dotyczy całości społeczeństwa;

Zaangażowanie – potwierdzenie silnego politycznego zaangażowania zarówno na poziomie UE, jak i państw członkowskich.

Zachęcamy również państwa członkowskie do integracji horyzontalnej (równouprawnienie płci, uczestnictwo, nierówności poszczególnych regionów) i skupieniu się na konkretnych zadaniach do wykonania, takich jak strategie wielowymiarowe, dostęp do odpowiednich usług i zasobów, aktywna integracja społeczna, ubóstwo wśród dzieci, bezdomność itp.

Budżet UE jako dźwignia finansowa

Całkowita kwota z budżetu Unii Europejskiej przeznaczona na Europejski Rok Walki z Ubóstwem jest najwyższą sumą wydatkowaną na którykolwiek europejski rok. Do wydania, głównie przez państwa członkowskie, jest 17 milionów euro. Do tego dochodzi współfinansowanie państwowe lub prywatne. Jednak po podziale na poszczególne państwa członkowskie środków jest niewiele, szczególnie w zestawieniu z ambitnymi założeniami na ten rok. Kwota przeznaczona na obchody w każdym z krajów waha się od 120 do 750 tysięcy euro, w zależności od wielkości kraju. Drugie tyle zostanie zapewnione w ramach współfinansowania z sektora prywatnego i publicznego.

Przy tak ograniczonym budżecie główny nacisk zostanie położony na działalność związaną z planowanymi programami i zwiększaniem świadomości, zamiast na typowe projekty oddolne.

Należy jednak spojrzeć głębiej. Poprzednie lata europejskie dowiodły, że budżet UE i dofinansowanie państwowe to niejedyne możliwe źródła wsparcia dla działań pod znakiem Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem. Finansowanie unijne i państwowe należy raczej postrzegać jako dźwignię finansową dla podstawowego zestawu działań, którym towarzyszyć będzie wiele innych.

Dlatego tak ważne jest podnoszenie świadomości innych podmiotów, takich jak media i instytucje kulturalne, i przekonanie ich, że ubóstwo jest tematem, na którym warto się skupić w 2010 r., próbując wywołać efekt kuli śnieżnej.

Mapa drogowa

Na początku 2009 r. w każdym z państw członkowskich zostanie powołany organ wdrażający (NIB), odpowiedzialny za organizację roku w danym kraju.

NIB musi być organem administracji publicznej lub odpowiadającym mu organem, posiadającym kompetencje i doświadczenie w walce z ubóstwem. Obecnie wydaje się, że kluczową rolę powinny tu odegrać organy odpowiedzialne za krajowy plan działania na rzecz integracji, ale ostateczną decyzję podejmą same państwa członkowskie.

Jednym z priorytetowych zadań organów wdrażających będzie przygotowanie krajowego programu, który zostanie zatwierdzony przez Komisję Europejską przed zaproszeniem do składania wniosków, dotyczących działań związanych z rokiem (ma to nastąpić do lata roku 2009). NIB będzie głównym podmiotem podejmującym działania. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego powinny inicjować dialog i konsultować główne kroki związane z planowaniem i wdrażaniem.

Czas na przygotowania

Zaproszenie do składania wniosków dotyczących działań na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym powinno nastąpić już w 2009 r. Zainteresowane organizacje nie powinny jednak czekać do 2009 r. z opracowaniem planów, podejmowaniem wspólnych działań z innymi promotorami projektu i z podnoszeniem świadomości wśród głównych instytucji kulturalnych i mediów, zachęcając je do uwzględniania w swoich planach na rok 2010 kwestii ubóstwa.

W tej chwili działania planowane przez członków EAPN to między innymi obrady przy okrągłym stole dotyczące ubóstwa, parlamenty osób doświadczonych ubóstwem, tworzenie i wdrażanie nowych metod uczestnictwa, współpraca z ambasadorami ubóstwa, działania

kulturalne (festiwale filmowe, sztuki teatralne), współpraca z przedsiębiorcami i mediami, akcje symboliczne, nowe badania dotyczące ubóstwa, tygodnie działań poszczególnych służb socjalnych, szkolenia dla głównych podmiotów (decydentów, mediów, urzędników, organizacji pozarządowych).

Większość działań planowanych na poziomie UE i międzynarodowym będzie podejmowana przez same instytucje unijne (logo, kampania informacyjna, nowe narzędzia komunikacji, ambasadorowie, konferencje, interakcje z mediami).

Budowanie współpracy organizacji pozarządowych na poziomie UE

W celu budowania współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi na poziomie UE, EAPN wspomaga grupę kontaktową organizacji pozarządowych „2010”, złożoną z organizacji europejskich związanych z EAPN i należących do Platformy Socjalnej. Taki rodzaj współpracy ma wspomagać działania międzynarodowe oraz stać się wzorcem współpracy dla różnych organizacji z całej Unii.

Oto założenia współpracy:

- Koncentracja po kolei na każdym ze współpracujących krajów. Każdy z krajów przez jeden wybrany tydzień w roku będzie pełnił rolę centrum wydarzeń.
- W maju i październiku odbędą się dwa tygodnie europejskie, zorganizowane wokół znaczących wydarzeń kulturalnych lub politycznych (koncerty, wystawy fotografii, zawody sportowe, konferencje). Będą one stanowić element łączący działania poszczególnych krajów.

Europejski Rok Walki z Ubóstwem nie powinien ograniczać się do jednorazowych działań. Społeczeństwo obywatelskie i inne podmioty mają obowiązek wzajemnej współpracy na rzecz wspólnych osiągnięć politycznych na wszystkich szczeblach – od lokalnego po ogólnoeuropejski. Grupa kontaktowa 2010 odegra w tym zadaniu znaczącą rolę.

Niech to będzie nasz rok

Sukces Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem zależeć będzie w dużym stopniu od kontekstów narodowych oraz od otwartości głównych podmiotów politycznych. Jeśli chcemy, by rok 2010 był sukcesem, nie możemy postrzegać go, jako jednorazowego przedsięwzięcia, ale jako nasz rok, możliwość sprawienia, by głos osób doświadczonych ubóstwem został usłyszany, aby osoby te stały się widoczne, a ich problemy znalazły się na samym szczycie europejskiej agendy. Nie stanie się tak, jeśli nasze podejście nie będzie bardziej proaktywne. Musimy sami antycypować wydarzenia, a nie tylko wypełniać kolejne kroki związane z rokiem 2010.

Elodie Fazi

Co mogą zrobić państwa spoza UE?

Europejski Rok Walki z Ubóstwem 2010 to wydarzenie otwarte dla wszystkich państw członkowskich UE, ale również dla:

- Państw kandydujących do Unii (Turcji, Chorwacji, Macedonii);
- Państw zachodnich Bałkanów;
- Państw należących do Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (Islandia, Lichtenstein, Norwegia, Szwajcaria);
- Państw podlegających Europejskiej Polityce Sąsiedztwa (EPN) – w tym przypadku finansowanie następuje za pośrednictwem instrumentów związanych z EPN.

Działania w tych krajach nie będą objęte wsparciem finansowym z budżetu Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem, który skupia się na 27 państwach członkowskich. Finansowanie będzie odbywało się za pośrednictwem innych programów lub z budżetów samych uczestniczących państw.

EAPN w Irlandii – irlandzki okrągły stół rozpoczyna przygotowania do roku 2010

W październiku 2008 r. 60 osób wzięło udział w zorganizowanych przez irlandzką EAPN obradach okrągłego stołu na temat Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem 2010. Byli wśród nich przedstawiciele organizacji pozarządowych, związków zawodowych, pracodawców, rządu, środowisk akademickich oraz publiczność. Celem obrad było omówienie wniosków płynących z organizacji poprzednich wydarzeń typu „Europejski Rok...” w Irlandii, poznanie planów na rok 2010 oraz rozważenie wyzwań związanych z rokiem 2010.

Dyskusję rozpoczęły wystąpienia sekretarza stanu w ministerstwie spraw zagranicznych, przedstawicieli organów odpowiedzialnych za organizację wcześniejszych tego typu wydarzeń w Irlandii oraz przedstawicieli irlandzkich organizacji pozarządowych i europejskiego EAPN, które rozpoczęły dyskusję nad tym, jak zapewnić trwałe skutki Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem w Irlandii.

Uczestnicy zauważyli, jak duże znaczenie ma społeczne postrzeganie ubóstwa i uznali, że Rok byłby okazją do zwiększenia świadomości i zmiany negatywnego sposobu odbierania ubóstwa. Nasze przesłanie musi być wyraźne: „Nie można akceptować ubóstwa!”. Konkluzją dyskusji było stwierdzenie, że nadrzędnym tematem roku 2010 powinno być konkretne przesłanie, zmieniające społeczne postrzegane ubóstwa.

Dla irlandzkiego EAPN ten okrągły stół stał się okazją do nadania większej energii przygotowaniom do roku 2010. Obecnie nasza uwaga skupia się na wywieraniu wpływu na ramy strategiczne tworzone przez rząd oraz na opracowywaniu własnych planów na Europejski Rok Walki z Ubóstwem. Dotychczas udało nam się założyć grupę roboczą organizacji pozarządowych i spotkać się z ministrem spraw zagranicznych. Inspiruje nas energia oraz entuzjazm uczestników dyskusji i mamy pewność, że spełnią się słowa jednego z nich: „To będzie najlepszy Europejski Rok, jaki kiedykolwiek miał miejsce w Irlandii”.

Anna Visser

Dyrektor EAPN w Irlandii

anna@eapn.ie

Mapa drogowa przygotowań do roku 2010

W poniższej tabeli przedstawiono główne kroki przygotowań do Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem. Więcej informacji pojawi się wkrótce na stronie internetowej Komisji Europejskiej.

	Na poziomie unijnym	W państwach członkowskich
2008	- Podjęcie decyzji o organizacji Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem przez instytucje UE (październik);- Publikacja ram strategicznych oraz wytycznych dla państw członkowskich (grudzień);- Faza przygotowawcza ogólnoeuropejskiej kampanii informacyjnej i medialnej.	- Przygotowanie do powołania organów wdrażających;- Przygotowanie do udziału w Komitecie Doradczym;- Określenie interesariuszy.
2009	- Dialog z organami wdrażającymi, zatwierdzenie programów krajowych (przez cały rok);- Przygotowanie działań na 2010 r.;- Spotkanie z interesariuszami oraz komitetem doradczym UE (od marca);- Konferencja: wykluczenie społeczne w mediach (29 października).	- Oficjalne powołanie organu wdrażającego (styczeń);- Konsultacje programów narodowych z interesariuszami (do kwietnia);- Złożenie narodowych programów (do połowy maja, do zatwierdzenia do końca czerwca);- Zaproszenie do składania wniosków (do czerwca);- Przygotowanie krajowej kampanii medialnej (czerwiec – sierpień);- Wybór projektów (do listopada).
2010	- Konferencja rozpoczynająca Europejski Rok Walki z Ubóstwem (styczeń, prezydencja hiszpańska);- Działania związane z Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem;- Spotkanie z interesariuszami oraz komitetem doradczym UE;- Konferencja zamykająca (prezydencja belgijska).	- Wydarzenia otwierające Rok (styczeń/luty);- Rozpoczęcie działań (marzec).

Jakie są plany Komisji Europejskiej? Wywiad z Antonią Carparelli

Antonia Carparelli jest kierownikiem jednostki odpowiadającej za integrację społeczną, aspekty polityki społecznej w dziedzinie migracji, usprawnienie współpracy w zakresie polityki społecznej w DG ds. Zatrudniania, Spraw Społecznych i Równych Szans w Komisji Europejskiej.

EAPN: Jakie będą ogólne zadania Komisji Europejskiej w odróżnieniu od zadań władz państw członkowskich przy organizacji Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem?

Antonia Carparelli: Postanowiono, że Rok Europejski 2010 będzie polegał na szeregu zcentralizowanych i zdecentralizowanych działań, ponieważ taki sposób organizacji pozwoli na uwzględnienie specyfiki poszczególnych krajów przy jednoczesnym zachowaniu silnego wymiaru i tożsamości europejskiej.

Rolą Komisji Europejskiej będzie zapewnienie skutecznej koordynacji różnych działań, zmierzających do osiągnięcia dużego wpływu pod względem widoczności, a także stworzenia okazji do wykorzystania synergii.

EAPN: W jaki sposób można połączyć działania w poszczególnych państwach członkowskich?

A.C.: Planując działania związane z Rokiem Europejskim, Komisja i państwa członkowskie przyjmą podejście zintegrowane i skoordynowane. Umożliwi to dostosowanie priorytetów do lokalnej sytuacji oraz zaangażowanie odpowiednich podmiotów.

W zarządzaniu i koordynacji wydarzeń roku 2010 Komisji Europejskiej pomoże komitet doradczy złożony z przedstawicieli państw członkowskich powołanych w tym celu przez organ wdrażający (NIB) pod przewodnictwem przedstawiciela Komisji. Komisja będzie organizowała spotkania komitetu. Należy również podkreślić, że każde spotkanie komitetu doradczego będzie poprzedzone spotkaniem interesariuszy z całej Unii, którzy wypowiedzą się na temat sposobu wdrażania Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem.

Komisja może zapewnić ramy dla koordynacji Roku na różnych poziomach, ale konkretne działania zależą wyłącznie od zaangażowania poszczególnych państw członkowskich. Działania na poziomie Unii Europejskiej, takie jak kampania informacyjno-komunikacyjna na rzecz sprawiedliwego i inkluzywnego społeczeństwa zostaną dostosowane do specyfiki każdego z państw członkowskich.

EAPN: Czy Pani zdaniem możliwe są rzeczywiste efekty przy tak ograniczonym budżecie? Jak Pani sądzi, jakie będą długofalowe skutki Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem?

A.C.: Na organizację Europejskiego Roku 2010 przeznaczono 17 milionów euro z budżetu Unii Europejskiej, z czego 9 milionów zostanie przeznaczonych na działania w państwach członkowskich. Dodatkowe dziewięć milionów lub więcej będzie pochodzić ze współfinansowania w państwach członkowskich, z czego wynika, że na działania w państwach członkowskich zostanie przeznaczonych co najmniej 18 milionów euro. Budżet Europejskiego Roku 2010 jest de facto największą sumą kiedykolwiek przeznaczoną na Rok Europejski i w żadnym wypadku nie można tu mówić o ograniczonym budżecie, szczególnie w okresie kryzysu ekonomicznego.

Jeśli chodzi o długofalowe skutki Roku Walki z Ubóstwem, to jak dotychczas Lata Europejskie okazały się skutecznymi instrumentami stymulowania debaty i dialogu na tematy istotne dla osiągnięcia sprawiedliwego społeczeństwa i zwiększenia uczestnictwa. Europejski Rok to również skuteczne narzędzie wspólnotowe, umożliwiające nadanie rozpędu najważniejszym tematom i priorytetom UE oraz pomagające przyspieszyć zaplanowane działania unijne w danym obszarze. Zdaniem Komisji Rok Europejski 2010 może okazać się niezbędnym narzędziem dodatkowym, służącym zapewnieniu wartości dodanej wysiłkom podejmowanym dotychczas w ramach otwartej metody koordynacji, tak by w pełni wykorzystać potencjał metody w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

EAPN na Węgrzech: rok 2010 to szansa uzyskania politycznego zaangażowania

Istnieją okoliczności, które mogą ograniczać nasze wyobrażenia i oczekiwania dotyczące Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem 2010. Po pierwsze, węgierska gospodarka z trudnością broni się przed negatywnymi skutkami niedawnego kryzysu finansowego i ekonomicznego, po drugie, w 2010 r. na Węgrzech mają odbyć się wybory parlamentarne i samorządowe.

Pomimo ryzyka, że kwestia ubóstwa zginie w kampanii wyborczej, uważamy, że rok 2010 stwarza szansę wzbudzenia prawdziwego zaangażowania politycznego i podjęcia zobowiązań na lata późniejsze.

Węgierski EAPN obecnie pracuje nad własnym planem działań oraz oczekiwaniami politycznymi na rok 2010. Najważniejsze są dla nas trzy kwestie: wprowadzenie odpowiednich, zagwarantowanych prawem programów minimalnego dochodu; wprowadzenie metod i procesów oceny ex ante i ex post ustawodawstwa, przepisów prawnych, strategii i środków podejmowanych przez rząd pod kątem wpływu na problem ubóstwa; a także zwiększenie uczestnictwa osób doświadczonych ubóstwem.

Na tym etapie nie znamy jeszcze konkretnych działań, które zostaną podjęte, ale wiemy, jakie wartości i zasady będą leżały u ich podstaw. Chcemy zapewnić równowagę pomiędzy działaniami na dużą skalę i małymi projektami, odpowiadającymi na lokalne potrzeby. Program powinien opierać się na współpracy różnych sektorów (podmiotów państwowych, społecznych i rynkowych) w różnych dziedzinach (edukacja, kultura, sport), jak również w dziedzinie działalności społecznej. Działania będą zmierzać do zwiększania świadomości na temat przyczyn i realiów ubóstwa, w celu redukcji nietolerancji i stereotypów, w szczególności dotyczących Romów.

Izabella Marton
EAPN na Węgrzech

Dowiedz się więcej o roku 2010!

Poprzednie wydarzenia typu „Rok Europejski”:

- 2007 - Rok Równych Szans dla Wszystkich: www.equality2007.europa.eu

- 2008 - Europejski Rok Dialogu Międzykulturowego:

<http://www.interculturaldialogue2008.eu/>

- 2010 - Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym:

- Przyszła strona Roku (ma zostać uruchomiona na początku 2009 r.):

www.2010againstpoverity.ec.europa.eu

- Strona Komisji Europejskiej:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/news_en.cfm?id=326

- Decyzja Rady i Parlamentu Europejskiego o ustanowieniu roku 2010 Rokiem Europejskim:

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st03/st03645-re01.en08.pdf>

ILGA-Europe o Europejskim Roku Równych Szans dla Wszystkich 2007

Dla ILGA-Europe Europejski Rok Równych Szans był pozytywnym doświadczeniem. Na poziomie europejskim Rok przygotował polityczny grunt dla wniosku o nową dyrektywę przeciwko dyskryminacji, a na poziomie krajowym umożliwił organizacjom lesbijskim, gejowskim, biseksualnym i transseksualnym (LGBT) skutecznie upomnieć się o zauważanie ich praw.

Rok umożliwił nawiązanie dialogu pomiędzy organizacjami LGBT a urzędnikami państwowymi, który kontynuowany był również w latach późniejszych. W wielu krajach organizacje pozarządowe wykorzystały ten rok, jako dźwignię, dzięki której udało im się przekonać media i instytucje państwowe do zajęcia się, wielokrotnie po raz pierwszy, problemami środowisk LGBT. Okazał się on również punktem zaczepienia dla organizacji pozarządowych do podjęcia działań na poziomie krajowym wspólnie z innymi podmiotami (związki zawodowe, dostawcy usług itp.).

Pomimo barier strukturalnych i finansowych, dla stworzenia warunków do skutecznego przeprowadzenia działań związanych z Rokiem, najważniejsza okazała się wola polityczna i przywództwo władz państwowych, szczególnie tam, gdzie brak sprzyjającej atmosfery dla promowania równości. Kreowanie potencjału oraz stała wymiana doświadczeń i informacji pomiędzy członkami, a biurem ILGA-Europe sprawiły, że organizacje w poszczególnych krajach poczuły się uprawnione do podejmowania działań w swoich krajach.

Podczas trwania Roku organizacje LGBT w wielu krajach spotkały się z pewnymi problemami, a efekty różnią się w zależności od kraju, ale ogólnie rzecz biorąc, członkowie ILGA-Europe skorzystali z tego roku, tworząc nowe powiązania, uwidaczniając swoje problemy i inicjując dialog ze stroną rządową w poszczególnych krajach.

Evelyne Paradis
Policy Officer ILGA-Europe

EDF o roku 2003: „nic o nas bez nas”

Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych 2003 był propozycją Europejskiego Forum Niepełnosprawności (EDF). Wielkim sukcesem, jaki udało się osiągnąć, była mobilizacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin w całej Europie oraz stworzenie partnerstw z sektorem prywatnym, związkami zawodowymi, władzami lokalnymi i mediami. Osoby niepełnosprawne w pełni uczestniczyły w obchodach Roku, co zwiększyło obecność problemów związanych z niepełnosprawnością w programach społecznych Unii Europejskiej i poszczególnych państw członkowskich. Wzmocnił się również nowy wizerunek osób niepełnosprawnych, związany z prawami człowieka, a nie tylko z kwestiami medycznymi i dobroczynnymi.

Wśród najważniejszych osiągnięć należy wymienić przyjęcie Strategii Unii Europejskiej dotyczącej Osób Niepełnosprawnych oraz planu działań na lata 2003-2007, który uwzględniał osoby niepełnosprawne we wszystkich obszarach polityki.

Najważniejszy postulat EDF dotyczył tego, by rok 2003 prowadził do konkretnych przepisów przeciwko dyskryminacji osób niepełnosprawnych w dziedzinach niezwiązanych z zatrudnieniem.

Rok Osób Niepełnosprawnych zawdzięcza swój sukces zastosowaniu w praktyce naczelnej zasady EDF: „Nic o nas bez nas” poprzez pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w komitetach organizacyjnych na poziomie krajowym i europejskim. Niestety nie stało się tak w kolejnych latach, na przykład w Roku Równych Szans 2007.

Rok był dobrze przygotowany, a konkretne działania rozpoczęto już na początku 2002 r. Dlatego należy pamiętać o zapewnieniu wystarczającej ilości czasu na przygotowania.

Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych dowiódł też, jak wielkie znaczenie ma przekładanie kampanii społecznych na stałe działania oraz pokonywanie problemów przy pomocy odpowiedniej polityki i ram legislacyjnych.

Irina Papancheva

EDF Press and communication officer

Więści z Czech: Rozwój EAPN w Czechach

Sieć EAPN w Czechach (EAPN CR) jest forum, na którym organizacje pozarządowe dzielą się opiniami, informacjami i doświadczeniami. Uczestniczy również w działaniach EAPN na poziomie europejskim.

Celem EAPN CR jest uznanie przez społeczeństwo i władze istotności problemu ubóstwa. Sieć została stworzona w celu usunięcia społecznych i politycznych barier, z którymi spotykają się osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz w celu integracji społecznej takich osób.

Największym wyzwaniem w ostatnich latach było włączenie integracji społecznej do głównego nurtu polityki. Na międzynarodowej konferencji w Opawie w październiku 2007 r. odbyła się prezentacja bardzo skutecznego projektu o nazwie „STOP Wykluczeniu Społecznemu”. Projekt był wspierany przez Wspólnotę Europejską i czeskie ministerstwo pracy i polityki społecznej, a jego głównym tematem było włączenie integracji społecznej do głównego nurtu polityki, zwiększenie znaczenia tego problemu i wpływu na strategię, planowanie i politykę. W wyniku konferencji powstał podręcznik włączania do głównego nurtu, wyjaśniający powiązane terminy, sposoby myślenia i praktyczne zastosowania tematu w codziennych działaniach. Projekt ten zbliżył czeski system do systemu Unii Europejskiej.

Główne działania EAPN CR

- a. Wspieranie organizacji członkowskich, rozwój i przeprowadzanie działań skierowanych na integrację społeczną,
- b. Integracja społeczna i walka z ubóstwem,
- c. Promowanie stopniowej poprawy jakości usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- d. Wprowadzanie integracji społecznej do głównego nurtu polityki poprzez różne działania, takie jak pomoc w znalezieniu lepszej pracy, godzenie rodzin, doradztwo,
- e. Poprawa dostępu do technologii informatycznych i edukacji dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- f. Próba promowania środków zaradczych (materialnych, finansowych i administracyjnych) zwalczających ubóstwo i wykluczenie społeczne oraz pomagających w uniknięciu powtórzenia trudnych sytuacji,
- g. Rozwój umiejętności i zakresu odpowiedzialności osób doświadczonych ubóstwem, szczególnie przez umożliwienie im udziału w procesie podejmowania decyzji,
- h. Zwiększanie skuteczności działań poprzez skupianie osób i organizacji zaangażowanych w walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- i. Korzystanie ze sprawdzonych metod stosowanych na poziomie europejskim i czerpanie z doświadczeń sąsiednich krajów,
- j. Uczestnictwo w zadaniach wyznaczonych przez europejską EAPN sieć krajowym, takich jak grupy robocze, zaangażowanie w kampanie i wyzwania.

EAPN CR uważa za sukces spotkanie ministrów polityki społecznej państw UE, które odbyło się w Marsylii w październiku 2008 r. Była to dla ministrów z różnych państw pierwsza możliwość omówienia kwestii ubóstwa i aktywnej integracji społecznej. Dyskutowano o trzech kluczowych zagadnieniach: dochodzie minimalnym, stworzeniu lepszych miejsc pracy oraz o poprawie funkcjonowania systemów usług społecznych.

W Pradze odbyły się negocjacje pomiędzy EAPN a czeskim ministerstwem pracy i polityki społecznej, dotyczące Ósmych Europejskich Spotkań Osób Doświadczonych Ubóstwem, które odbędą się w Brukseli. EAPN CR zaplanowała krajowe i regionalne spotkania przed i po spotkaniach w Brukseli. Konkluzje z dyskusji, które odbędą się podczas tych spotkań, zostaną wykorzystane w Brukseli. Spotkania te są również formą przygotowania do Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem 2010.

Milena Černá, przewodnicząca EAPN w Czechach

Czeska EAPN prowadzi przygotowaniom do Europejskiego Dnia Walki z Ubóstwem

W październiku 2008 r. w Ostrawie zorganizowano tydzień walki z ubóstwem. Ostrava, leżąca w regionie znanym z ciężkiego przemysłu i górnictwa, jest trzecim największym miastem Republiki Czeskiej.

Wydarzeniu towarzyszyły występy czeskich muzyków, rozmowy przy ognisku i spotkania modlitewne. Konferencja prasowa z udziałem przewodniczącej sieci EAPN w Czechach, Mileny Černej, transmitowana była w czeskim radiu i telewizji.

W wyniku negocjacji przeprowadzonych we wrześniu 2008 r. przez szefa europejskiej EAPN Fintana Farella i czeskie ministerstwo pracy i polityki społecznej uzgodniono, że ministerstwo będzie gospodarzem Ósmych Europejskich Spotkań Osób Doświadczonych Ubóstwem, które odbędą się w dniach 15-16 maja 2009 r. w Brukseli.

17 października 2008 r. w Pradze odbył się pierwszy czeski okrągły stół pod prezydencją czeskiego EAPN. Uczestnicy omawiali problemy związane z ubóstwem, nadmiernym zadłużeniem i pożyczkami.

Uczestnicy okrągłego stołu uznali, że nie ma społecznej świadomości problemu oraz że obecne przepisy są niekompletne, co w efekcie prowadzi do obecnej sytuacji. Podkreślili również konieczność bardziej odpowiedzialnego zachowania banków i instytucji finansowych przyznających pożyczki osobom o niskich dochodach.

Uczestnicy wezwali rząd do podjęcia środków zaradczych przeciwko ubóstwu, wywołanemu nadmiernym zadłużeniem.

Czescy Romowie nadal na marginesie społeczeństwa

W 2006 r. 310 miejscowości w Czechach określono jako wykluczone społecznie. W większości były to miejsca zamieszkałe przez Romów. Położone są we wszystkich 14 regionach Republiki Czeskiej. Nie wszystkie z tych wykluczonych miejscowości są całkowicie odseparowane od otaczających obszarów. Romowie wprowadzili się do tych miejscowości i dostosowali do przeważnie biednych warunków. Wynikiem izolacji są takie problemy jak słaby i niewystarczający dostęp do edukacji, długotrwałe bezrobocie, alkoholizm, problemy z zadłużeniem.

W 2000 r. lokalni i regionalni politycy rozpoczęli przesiedlanie „mieszkańców stwarzających problemy” do określonych regionów i miejsc w celu odseparowania ich i zamknięcia w określonych obszarach. Rozgorzała dyskusja w parlamencie, w wyniku której zatwierdzono ustawę umożliwiającą przesiedlanie Romów w miejsca o niskim dostępie do służb socjalnych, zatrudnienia, szkół i transportu publicznego. Warto zauważyć, że większość tych wykluczonych miejscowości powstała właśnie w ciągu ostatnich dziesięciu lat.

Obecna sytuacja rozwijała się od początku XX wieku. Po powstaniu Czechosłowacji w 1918 r. obowiązywało wiele praw z XIX w. W 1920 r. władze wprowadziły obowiązek policyjnej rejestracji populacji romskiej, łącznie ze zbieraniem odcisków palców i zakładaniem kartotek. W latach 1942-1944 Romów deportowano do obozów koncentracyjnych dla Cyganów, skąd wielu przewieziono do obozów zagłady.

Po drugiej wojnie światowej Romów nie traktowano jak osobnej narodowości w Republice Czeskiej. Nie uznawano ich za mniejszość etniczną o szczególnych potrzebach i interesach. Państwo socjalistyczne obchodziło się z Romami, jak gdyby nie istnieli, jednocześnie przeznaczając specjalne środki na rozwiązywanie wyłącznie ich problemów. W tym czasie starano się promować asymilację Romów w ramach głównego nurtu społeczeństwa.

Deklaracja Praw Człowieka w Czechach skupia się na emancypacji Romów. Istnieje grupa, która z inicjatywy obywateli reprezentuje Romów w parlamencie. Romowie protestują przeciwko rasizmowi, podkreślając między innymi fakt, że specjalne szkoły dla uczniów romskich blokują dostęp do szkolnictwa wyższego.

Wraz z rozwojem gospodarki rynkowej, niewykwalifikowani Romowie znajdują się coraz dalej na marginesie społeczeństwa. Bezrobocie wśród Romów sięga 75 proc., a w niektórych regionach nawet 95 procent. Częściowo jest to wynikiem ich niskiego poziomu edukacji, częściowo jednak wskazuje to na utajone i skomplikowane formy rasizmu.

Programy operacyjne Europejskiego Funduszu Socjalnego umożliwiły podjęcie wielu inicjatyw na rzecz społeczności romskiej w Czechach. Od 1990 r. udało się przeprowadzić wiele projektów, głównie dzięki organizacjom pozarządowym, które obecnie należą do czeskiego EAPN. Organizacjom tym udało się poruszyć problem wykluczenia społecznego członków mniejszości romskiej w czeskich miastach, wioskach i miasteczkach oraz stworzyć platformę interakcji między obywatelami należącymi do mniejszości romskiej i spoza niej. Wiele problemów nadal pozostaje do rozwiązania. Ruch nacjonalistyczny w Czechach zyskuje coraz więcej zwolenników, a większość obywateli nie reaguje. Społeczeństwo obywatelskie musi próbować przeciwstawiać się temu bezpośredniemu zagrożeniu.

M.C.

Nr 128

Październik - Grudzień 2008

Wydrukowano w języku angielskim i francuskim

Dostępne również w innych językach na stronie

www.eapn.eu

Redaktor:

F. Farrell

Wydawca:

A. Gueudet

Square de Meeûs 18

B-1050 Brussels

tel. 32 2 226 58 50

fax 32 2 226 58 69

E-mail: team@eapn.eu

Strona internetowa: <http://www.eapn.eu>

Autorzy:

E. Fazi

C. Flémal

Bureau de dépôt

1600 Sint Pieters Leeuw 1

Biuletyn *Network News* ma za zadanie zachęcać do dyskusji na różne tematy. Opinie wyrażone w tekście nie są opiniami EAPN. Czekamy na wszelkie komentarze pod adresem: team@eapn.skynet.be

Wydano przy wsparciu Komisji Europejskiej

Odwiedź naszą stronę: www.eapn.eu